

(Политика, 07.09.2009.)

Венеција, Лидо - У конкуренцији за награде 66. Венецијанског фестивала, јуче је виђен и нови дугометражни документарни филм врсног документаристе, вишеструког канског лауреата— Мајкла Мора, свакако једног од најпровокативнијег, најхрабријег и најдиректнијег америчког филмског ствараоца данашњице.

После филмова какви су били „Роџер и ја”, „Куглање за Коламбајн”, „Фарнехајт 9/11” и „Сико”, у којима је темељно истраживао погубни утицај политичко-корпоративне доминације на свакодневни живот Американаца али и на остатак света, у новом филму „Капитализам: љубавна прича”, Мајкл Мор (Флинт, Мичиген, 1954) граби и велики корак даље.

Аргументовано, отворено, смело, а филмским језиком духовито, динамично и вишеслојно, износи истину о узроцима тешке економске кризе која се сручила на плећа Американаца и њихову потрошачку психологију.

Уз то, Мор именом, сликом и тоном указује и на главне кривце, указује и доказује њихову корумпираност. Међу прозванима су и многа позната вашингтонска лица (међу њима је, гле чуда, и Ричард Холбрук), и републиканска и демократска.

Заједно са преплаћеним руководиоцима познатих компанија и банака, који и даље себи дозвољавају луксуз огромних бонуса док остатак Америке тоне у благо, о чему је било речи и у Моровом разговору за „Политику”.

Из Вашег филма видимо да у Вашингтону готово ником руке нису чисте?

На свету не постоји довољно средстава за дезинфекцију руку да би се дезинфиковао Вашингтон.

Овај филм без страха и без икакве љубазности, именује свако појединачно име које је учествовало и учествује у изградњи и опстанку немилосрдног и коруптивног тржишног капитализма.

Свако име, без обзира да ли они припадају либералима или конзервативцима, демократама или републиканцима. Иако се они међусобно оптужују, и једни и други перманентно избегавају да на дневни ред дебата у Конгресу, ставе и питања суштине система који дозвољава, и што је најважније, гарантује корупцију челних људи великих компанија, политичара и самих конгресмена.

И једни и други крију главе у песку пред катастрофалним последицама економске кризе?

И једни и други желе да сачувају моћ и последња ствар који би желели да учине, јесте да заљуљају брод.

Познато је да Ви подржавате демократе?

Да, али то не значи да треба да затварам очи пред суштинским проблемима Америке.

Ваш филм аналитички сведочи о томе да су садашњи проблеми Америке зачети и порасли још у време Реганове ере?

Са плаката филма „Капитализам: љубавна прича”

Тачно. До тада је у америчком потрошачком друштву још увек важило правило да човека цениш по томе шта је урадио, а не по томе колико чега има. Од Регана, држава Америка почиње да функционише као велика корпорација. Из деценије у деценију све немилосрднија. У Бушовој ери, ствари су само кулминирале, балон је постао пренадуван и морао је да пукне.

И у претходним филмовима Ви истражујете многе табу теме, али се чини да у овом последњем својим земљацима директно стављате прст у око?

Ја их само љубазно молим да ми одговоре на питање колика је цена коју Америка плаћа за своју љубав према капитализму? Годинама уназад та љубав се чинила невином, да би се данас амерички сан претворио у америчку ноћну мору. Дошло је време за наплату и цену те љубави читаве породице данас плаћају својим послом, кућама, својом уштеђевином.

Тренутно у Америци дневно без посла остаје 14 хиљада људи.

Многе од њих видимо очајне и бесне пред финансијским колапсом, али се стиче утисак да не знају тачно кога треба да криве?

Не мислим да је икаква мистерија ко стоји иза финансијског колапса. Много беса усмерено је на банке и финансијске институције које уцењују нашу економију са којом се и коцкају. Али, и на политичаре који су дозволили да се то догађа.

Филм „Капитализам: љубавна прича” почели сте да снимате пре него што се десио економски колапс. Предвидели сте га?

Још од филма „Роџер и ја”, а снимео сам га још пре 20 година, почео сам да истражујем разарајући утицај корпоративне доминације над свакодневним животом Американаца, али и по правилу— и на остатак света.

Дакле, за мене то није ништа ново и непознато. Овај филм сам почео да снимам 2008. године и он је у почетку значио само континуитет мојих истраживања, да би се на крају испоставило да представља кулминацију. Место „злочина” је много обимније и веће од

„Џенерал моторса” или финансијског епицентра на Менхетну у Вол стриту.

У мојој земљи деценијама су нас учили да је капитализам лош систем, а тренутно нам политичари доказују да је тржишна, либерална економија, наша будућност. Да им покажемо овај Ваш филм?

Обавезно, али учините то на време. Наравно, много је важније да људи, да друштво зна на коју адресу треба да усмери сва своја питања и сво своје незадовољство. Политичари по правилу ништа сами не желе да мењају. За њих нема смисла да буду храбри, јер је то сувише ризикантно за позицију коју имају.

Није ни на уметницима, музичарима, филмским ствараоцима, да усмеравају масу, већ је на људима да траже од политичара промене, да траже истину о цени коју треба да плате за живот у систему у којем само неки имају све, а сви други ништа.

Мислите ли да ће овај филм имати добру гледаност и изван Америке, чијем је освешћењу превасходно и намењен?

Нажалост, све што се догађа у Америци посредно или непосредно погађа и остатак света и у том контексту је могуће очекивати гледаност филма у биоскопима Европе или Азије. Унапред не могу ништа да знам, нити да тврдим. Али, у сваком случају, нико неће бранити гледаоцима да после пројекције филма понесу само празне кесице кокица...

(Разговорала Дубравка Лакић)